

de beteekenis, den grooten invloed, welken bodem, ligging en klimaat hebben op de flora van een land. Wij zien reeds in ons kleine land, hoe zeer het karakter onzer eigen flora wisselt met de verschillende omstandigheden, hoeveel te meer dus in een zooveel Zuidelijker gelegen land, waar zoo geheel andere verhoudingen van bodem en klimaat heerschen. Er is wel nog een groote verwantschap tusschen beide flora's, want tal van planten, die in ons land groeien, treft men ook in Bretagne aan, een bewijs van het groote aanpassingsvermogen van de meeste planten; maar daarbij treden nieuwe vormen, andere soorten op, en ook typen uit andere streken vestigen er zich, dank zij de heerschende, haar gunstige verhoudingen. En het een met het ander maakt, dat het karakter der flora zich wijzigt, waarvan wij den indruk ondergaan en die ons doet ervaren, dat wij zijn in een ander, een ons vreemd land.

A. J. VAN LAREN.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

De bijen- en wespenfauna van ons land. — Aan onze oproeping in de L. N. om medewerking bij het verzamelen van gegevens voor de wespen- en bijenfauna van ons land hebben tot dusver reeds 19 waarnemers gevolg gegeven, de een met een grootere, de ander met een kleinere hoeveelheid materiaal of schriftelijke gegevens. Het zijn de heeren: H. Begemann, W. van Beek, J. Göbel, P. Haverhorst, E. Hoogeveen, H. Kemp, J. Koornneef, J. K. van Laer, M. Lieftinck, de Marees van Swinderen, F. Mijnsen, Dr. J. Metzelaar, Dr. C. Ritsema, C. Smits van Burgst, Dr. A. Stärcke, L. Uittien, E. de Vries, Dr. L. Vuyck en Dr. C. Willemse. Aan alle medewerkers brengen we voorloopig onzen hartelijken dank en spreken de hoop uit, dat ze met hun zeer gewaardeerde medewerking voort zullen gaan. Zoo hebben we nu eenige duizenden Hymenoptera onder de oogen gehad, en steeds de determinaties naar ons beste weten gecontroleerd. Dat is natuurlijk een heel werkje, dat aan het geduld van de inzenders wel eens tamelijk zware eischen gesteld zal hebben. Wanneer ze echter willen overwegen, dat één enkele determinatie in lastige gevallen een uur of meer tijd kan vorderen, zullen ze, hoop ik, in dezen vergevingsgezind gestemd worden.

Niet alle medewerkers zijn in de gelegenheid geweest geregeld het heele jaar door waar te nemen en te verzamelen, maar we hebben nu toch nieuwe gegevens ¹⁾ uit:

Noord-Holland (vooral veel uit de omgeving van Amsterdam, de duinen en het Gooi),

Utrecht (Bilthoven, den Dolder, Doorn, Leersum),

Gelderland (Wageningen (veel), Pannerden, Apeldoorn, Nijmegen, Brummen),

Overijssel (Diepenveen, Denekamp),

Zeeland (Goes),

Noord-Brabant (Breda, Tilburg, Bergen-op-Zoom),

Limburg (Venlo, Heerlen, Epen, Eygelshoven),

Drente (Diever).

Ik zelf heb jaren lang vrij geregeld van Maart tot September verzameld en waargenomen in Noord-Brabant (vooral Breda) en ben al vrij goed thuis in de fauna van Bilthovens omgeving. Voor een overzicht, dat ook maar aan matige eischen voldoet, ontbreekt er echter nog zeer veel. Friesland, Groningen en Drente, ook Overijssel (behalve Diepenveen) schitteren door afwezigheid.

De achterhoek van Overijssel en Gelderland, waar volgens mijn overtuiging nog veel merkwaardigs moet schuilen, is nog weinig doorzocht. Wij bevelen ons daarom ten eerste aan voor verder materiaal uit *alle* deelen van ons land en *vooral* uit de Noordelijke provinciën.

1) De naamlijst van Dr. C. Ritsema in het Tijdschrift voor Entomologie 1879, 1880, 1881 is en blijft de stevige grondslag.

Het gaat natuurlijk niet aan, in dit voorloopig verslagje de resultaten van het verspreidingsonderzoek op te geven, een deel van het materiaal heb ik tot mijn leedwezen den vorigen zomer wegens ongesteldheid nog niet kunnen afwerken, maar ik hoop er dit jaar mee voort te kunnen gaan.

Over een aantal nieuwe of merkwaardige soorten hoop ik later wat meer te vertellen.

Als dit verslagje verschijnt, hebben de sneeuwkllokjes de Lente al ingeluid, en als daarna de miljoenen wilgenkatjes met honing en stuifmeel lokken, is het weer tijd voor den bijenvriend. Zorg, dat ge er tijdig bij zijt, einde Maart en begin April kunnen al veel *Andrena's*, *Halictus* en *Nomada's* opleveren. Wees niet bang, dat uw materiaal te gering, of uw waarnemingen te onbetekenend zijn; zoek echter, als ge kunt, de streek om uw woonplaats geregeld het heele jaar door af. Ge kunt er zelf veel genot aan beleven, en meteen onze kennis van de fauna verrijken.

Bilthoven.

B. E. BOUWMAN.

Steun aan Duitschland. — De heer Rinke Tolman verzoekt ons, de aandacht er op te vestigen, dat de Biologische Anstalt op Helgoland noodlijdend is. Ieder die dit belangrijk instituut waardeert en in stand wil helpen houden, wordt verzocht zijn bijdragen, hoe klein ook te zenden aan den heer Rinke Tolman, Den Dolder, prov. Utrecht. Sinds Gätke's tijd is „Helgoland” een tooverwoord en onder Dr. Weigold's leiding is daar in de laatste jaren ook zeer belangrijk werk verricht, ook veel, dat voor ons een aansporing was. Wij zouden inderdaad hier bijna kunnen spreken van een eereschuld.

JAC. P. THIJSSSE.

Kransen van drie. — Hierbij zend ik U een teekening van de Watermunt, welke ik in de duinen van „Duin en Kruidberg” vond. Bij dit exemplaar ontspringen bij iederen knoop, inplaats van twee, drie bladeren. Ik vond het daarom wel de moeite waard om het U te doen toekomen.

J. STEENSMA.

De Treksprinkhaan. — Naar aanleiding van Uw schrijven in afl. 9 van D. L. N. aangaande de te Zuidhoorn gevangen treksprinkhaan *Pachytillus migratorius*, kan ik U mededeelen, dat die „eene vrind” waarschijnlijk wel gezelschap op z'n reis zal hebben gehad. Op de vergaderingen der Gron. Ent. Club. toonden de leden meermalen exemplaren van deze soort, die gevangen waren te Groningen, Loppersum, Appingedam, Zuidwolde en Westernieland.

Groningen, 2 Febr. '22.

H. SIKKEMA.

Kerkuil. — Bij het inspecteren van een kauwennest op 30 Juni jl. te Elswoud, vloog, terwijl ik in den boom klom, een kerkuil uit het gat. Onder een massa haarballen vond ik één onbevruucht kauwenei. In één der haarballen thuis onderzoekend, vond ik tusschen beenderresten van huismusch en veldmuis een schedeltje van wezel. Kerkuilen schijnen dus ook deze roovertjes tot voedsel te nemen.

Aalscholver. — Toen ik 5 Juni jl. de aalscholverskolonie te Lekkerkerk bezocht, zag ik, terwijl ik van deze vogels eenige foto's trachtte te maken een aalscholver uit de „Waal” opvliegen en op een nest strijken met nog zeer kleine jongen, en deze als het ware bespuiten met het waarschijnlijk uit den vijver meegebrachte water. Eerst kwam er een vrij dikke traal, daarna nog langen tijd een druppels gewijze besproeiing. Ik ben toen meteen daarna sde jongen gaan bekijken en vond ze drijfnat.